

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-3>

УДК 338.48:339

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ТУРИСТИЧНОГО РЕГІОНУ ТА ПОЗИЦІОНУВАННЯ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ (2019-2024 РР.)

TRANSFORMATION OF THE EUROPEAN TOURIST REGION AND THE POSITIONING OF UKRAINE WITHIN THE SYSTEM OF INTERNATIONAL TOURISM FLOWS (2019–2024)

Габчак Наталія Францівна

кандидат географічних наук, доцент,
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5549-7793>

Дубіс Лідія Францівна

доктор географічних наук, професор,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orsid.org/0000-0001-5231-3920>

Nabchak Natalia

Uzhhorod National University

Dubis Lidiya

Lviv National University named by I. Franko

У статті досліджено зміни, специфічні риси та динаміку розвитку туризму в Європейському туристичному регіоні в умовах глобальних викликів і структурних трансформацій у період 2019–2020 років. Проаналізовано наукові праці вітчизняних дослідників із зазначеної проблематики та окреслено ключові напрями розвитку туризму в сучасних умовах. Особливу увагу приділено оцінці впливу глобальних викликів на структуру, обсяги та просторову конфігурацію туристичних потоків у межах досліджуваної території. Здійснено спробу визначення місця України в сучасному європейському туристичному просторі. Проведено порівняльний аналіз міжнародних туристичних прибуттів на глобальному та європейському рівнях, а також визначено основні чинники, що сприяли поступовому відновленню туристичної діяльності у 2021 році. Особливий акцент зроблено на проблемах і викликах, які потребують стратегічного управління в умовах посткризової трансформації туристичної галузі. Обґрунтовано значення європейського туристичного ринку як найбільшого у світі та визначено перспективи інтеграції України до загальноєвропейських туристичних процесів.

Ключові слова: європейський туристичний регіон, міжнародний туризм, туристичні потоки, глобальні виклики, трансформація туризму, відновлення туризму, Україна.

The article examines the changes, specific features, and development dynamics of tourism in the European tourism region under the conditions of global challenges and structural transformations during the period 2019–2020, caused by the COVID-19 pandemic, restrictions on international mobility, and the transformation of tourist consumption patterns. The study analyzes scholarly works of domestic researchers devoted to the issues of international and European tourism, which makes it possible to systematize theoretical and methodological approaches to assessing tourist flows and regional transformations of the tourism market. Within the framework of the study, a comprehensive analysis of the impact of global challenges on the structure, volume, and spatial configuration of tourist flows in the European tourism region is conducted, including changes in the balance between domestic and international tourism, the growing importance of safe destinations, and the increasing popularity of short-term travel. A comparative analysis of the dynamics of international tourist arrivals at the global and European levels is carried out, allowing the identification of the specific features of the European tourism market as the largest and one of the most diversified

in the world. Particular attention is paid to determining Ukraine's position within the contemporary European tourism space, taking into account the influence of external crisis factors on the country's tourism attractiveness and the transformation of tourist flows. The key factors that contributed to the gradual recovery of tourism activity in 2021 are identified, including the adaptation of tourism infrastructure, the digitalization of tourism services, the development of domestic tourism, and the introduction of new models of destination management. The necessity of strategic management of tourism development in the context of post-crisis transformation of the sector is substantiated, with an emphasis on the importance of Ukraine's integration into pan-European tourism processes, the formation of a competitive tourism product, and the alignment of national tourism policy with European sustainable development priorities.

Keywords: European tourism region, international tourism, tourist flows, global challenges, tourism transformation, tourism recovery, Ukraine.

Постановка проблеми. Сучасні глобальні трансформації дедалі відчутніше впливають на траєкторію розвитку туристичної сфери, формуючи нові умови її функціонування та обмежуючи традиційні підходи до організації туристичної діяльності. У сучасних умовах міжнародний туризм виступає одним із ключових драйверів глобального соціально-економічного розвитку, забезпечуючи значний внесок у ВВП держав, створення робочих місць та розширення міжкультурної взаємодії. Він формує мережі транскордонної мобільності, стимулює розвиток транспортної, готельної та рекреаційної інфраструктури, сприяє інтеграції регіонів у світовий економічний простір. На тлі глобальних криз – пандемічної, енергетичної та геополітичної – міжнародний туризм набуває ще більшої ваги як інструмент відновлення, зміцнення стійкості громад та диверсифікації економічних моделей. Водночас його гуманітарний потенціал сприяє посиленню міжкультурного діалогу, формуванню толерантності та розвитку глобальної співпраці.

Європейський туристичний ринок, як один із найбільш інтегрованих і регульованих у світі, продемонстрував специфічну динаміку адаптації. За даними UNWTO та Єврокомісії, саме у Європі сформувалися ключові тренди постпандемічної відбудови: переорієнтація на внутрішній та близький міжнародний туризм, підвищення попиту на екологічно дружні, безпечні та rural-based форми відпочинку, а також інтенсифікація цифрових сервісів (електронні сертифікати вакцинації, автоматизовані системи перевірки, contactless-технології). Значної ваги набули принципи сталого розвитку, відповідального споживання, "slow-travel" і підтримка локальних громад, що стали пріоритетами у Стратегії «Transition Pathway for Tourism» (2022) [2].

У цих умовах країни Центральної та Східної Європи, зокрема Україна, водночас зіткнулися й з унікальними викликами – геополітичною

нестабільністю, зміною туристичних потоків і потребою швидкої диверсифікації ринку. Водночас дослідження європейських туристичних трендів свідчать про зростання інтересу до культурно-пізнавальних, гастрономічних, природно-рекреаційних та community-based форматів, що відкриває нові можливості для України у формуванні конкурентоспроможних туристичних продуктів.

Таким чином, сучасні реалії не лише спричинили системні втрати у туристичній галузі, а й стали каталізатором глибоких структурних реформ. Європейський ринок демонструє, що гнучкість, інноваційність, орієнтація на стійкість, безпеку та емоційну цінність подорожей стають ключовими параметрами конкурентоспроможності. Для України інтеграція цих підходів у власну туристичну стратегію є критично важливою на етапі відновлення та подальшого входження у європейський туристичний простір.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття міжнародного туризму та туристичних потоків є ключовими для розуміння глобального руху людей і функціонування світового туристичного ринку. Їхнє дослідження дає змогу оцінити масштаби та структуру туристичної мобільності, визначити позиції країн і вплив зовнішніх чинників на динаміку подорожей. Вони є основою для формування ефективної туристичної політики, прогнозування попиту та оцінки інтеграційних перспектив держав у міжнародному туристичному просторі. Ці аспекти активно висвітлюють провідні українські науковці. М. Мальська [4] аналізує структурні особливості світового ринку, чинники конкурентоспроможності та роль Європейського туристичного регіону у глобальних потоках. А. Парфіненко [5] досліджує взаємозв'язок геополітичних процесів і туризму, пояснюючи вплив політичної стабільності, безпекових загроз та інтеграційних процесів ЄС на міжнародні потоки. К. Снігур [7, с. 56-59] розглядає тенденції туристичних

прибуттів до Європейського регіону, приділяючи увагу структурі потоків та впливу економічних криз на попит. Т. Галайда аналізує позиціонування України у міжнародному туризмі, динаміку в'їзних і виїзних потоків та чинники конкурентоспроможності, зокрема імідж, інфраструктуру та безпеку. В. Соколенко [8] вивчає теоретичні та практичні аспекти інтеграції України до глобального ринку, моделі управління та можливості розвитку туристичної індустрії.

Постановка завдання (мета). Мета дослідження – є комплексний аналіз трансформацій міжнародного та європейського туристичного ринку в умовах глобальних викликів 2019–2024 років, оцінювання їхнього впливу на структуру попиту, моделі формування туристичного продукту та механізми забезпечення його якості й безпеки, а також визначення місця України у сучасному європейському туристичному просторі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжнародний туризм відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку багатьох країн, забезпечує вагомую частку їхнього ВВП та й у цілому кількість міжнародних туристів у світі постійно зростає. За даними ЮНВТО середньорічні темпи зростання числа туристів останніми роками становлять понад 4%. Згідно з прогнозами, до 2030 р. кількість міжнародних туристів перевищить 1,8 млрд осіб. Туризм забезпечує роботою в усіх країнах світу понад 150 млн працюючих. Прямі й опосередковані прибутки

від міжнародного туризму досягли на сьогодні близько 6,5 трлн дол. США [4].

Географія туризму впродовж останніх десятиліть зазнала суттєвих трансформацій, що зумовлені як глобалізаційними процесами, так і змінами соціально-економічних моделей розвитку різних регіонів світу. Порівняльний аналіз кількості туристів у світі та Україні впродовж 2019-2024 рр. на основі даних аналітичного порталу «Слово і Діло» показав такі ключові зміни у міжнародному туризмі (рис. 1)

Аналіз рис. 1. показав суттєві структурні й динамічні трансформації міжнародного туристичного ринку під впливом глобальних кризових та відновлювальних процесів. У 2019 році світовий туристичний ринок досяг свого пікового значення – 1,46 млрд міжнародних прибуттів, що відображало стабільність і високий попит на міжнародні подорожі напередодні пандемії COVID-19. Уже в 2020 році відбулося безпрецедентне скорочення туристичних потоків до 0,41 млрд осіб, що означало падіння більш ніж на 70% і стало найбільшим спадом за всю історію спостережень ЮНВТО.

Поступове відновлення почалося у 2021 році, коли кількість міжнародних туристів зросла до 0,46 млрд, проте залишалася далекою від докризових показників. Значні позитивні зрушення відбулися у 2022 році, коли зафіксовано 0,98 млрд туристичних прибуттів, що свідчить про відновлення понад двох третин світового туристичного потоку. У 2023 році кількість мандрівників досягла 1,31 млрд, тобто було відновлено понад 90%

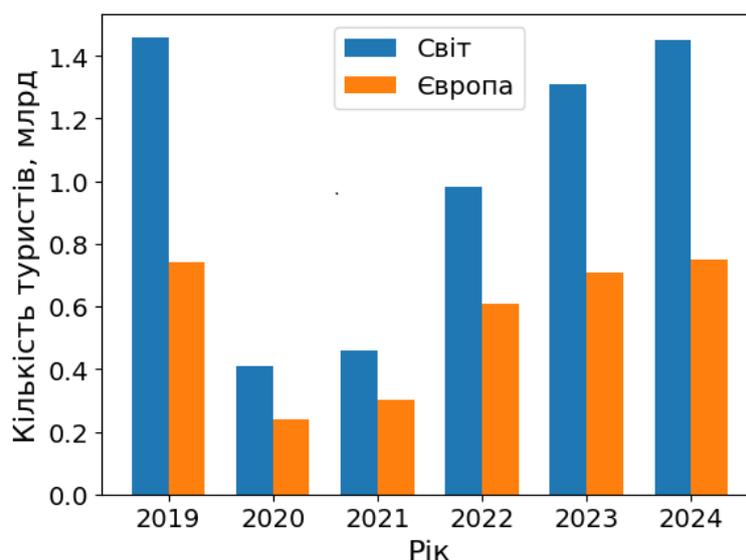

Рис. 1. Туристичні прибуття у світі та Європі за 2019-2024 рр., за даними

Джерело: сформовано на основі [6]

докризисного рівня. За оціночними даними 2024 року, глобальний туристичний ринок практично повернувся до рівня 2019 року, сягнувши 1,45 млрд міжнародних поїздок.

Особливої уваги заслуговує Європейський туристичний регіон, який упродовж усього періоду 2019-2024 рр. зберігав статус світового лідера. Частка Європи стабільно перевищувала 50% глобальних туристичних прибуттів, підтверджуючи її центральну роль у міжнародному туристичному обміні. У 2024 році частка регіону становила 51,7%, що свідчить про його ключовий внесок у відновлення світового туризму та про стійку конкурентоспроможність європейського туристичного простору навіть після періоду глибоких кризових явищ.

Всесвітня туристична організація, виокремлюючи п'ять основних туристичних регіонів світу, підкреслює особливу роль Європейського туристичного регіону, до складу якого входять усі країни Європейського континенту. Саме Європа впродовж тривалого часу зберігає позицію найбільш потужного та найбільш відвідуваного туристичного макрорегіону світу. За останніми узагальненими даними, у 2019-2024 рр. на Європу припадало від 50% до 58% світових туристичних прибуттів, що свідчить про її стійке домінування у глобальному туристичному просторі. Навіть у період постпандемічного відновлення, коли відбувалося переформатування міжнародних туристичних потоків, Європейський регіон демонстрував найвищі темпи зростання серед усіх макрорегіонів, випереджаючи Азійсько-Тихоокеанський, Американський, Близькосхідний і Африканський регіони.

Такий високий рівень туристичної концентрації у Європі пояснюється низкою чинників: 1) надзвичайно висока щільність культурних та історичних ресурсів, адже Європа є простором формування багатьох цивілізацій, релігійних традицій, художніх стилів, що забезпечує унікальну концентрацію пам'яток світового значення серед яких половина об'єктів це – Світова спадщина ЮНЕСКО; 2) розвинена транспортна інфраструктура та висока мобільність населення так як регіон має найбільший авіаринок у світі щільну мережу швидкісних залізниць та автомобільних магістралей; 3) значна місткість внутрішнього європейського ринку, туристичні переміщення між країнами ЄС формують до 70% регіонального туристичного потоку; 4) висока диверсифікація туристичних продуктів так як Європа пропонує широкий спектр видів

туризму: культурно-пізнавальний, гастрономічний, міський, морський, гірськолижний, діловий, рекреаційно-оздоровчий та ін. Це забезпечує стабільність ринку навіть за умов глобальних криз.

Відповідно, основними країнами-донорами та реципієнтами туристичних потоків у Європейському регіоні є Франція, Іспанія, Італія, Німеччина, Туреччина, Велика Британія, Австрія, Нідерланди та Швейцарія. Саме ці держави формують основу європейського туристичного простору, забезпечуючи щорічний прийом сотень мільйонів туристів.

Таким чином, Європейський туристичний регіон посідає провідне місце в глобальній туристичній системі не лише за обсягами прибуттів, а й за економічним впливом: на нього припадає понад 40% світових туристичних доходів, що підкреслює його ключову роль у структурі світового туристичного ринку. Домінування Європи зумовлено поєднанням культурної спадщини, розвиненої інфраструктури, економічної відкритості та високої інтегрованості, що забезпечує стійкість та конкурентоспроможність регіону на сучасному етапі.

Щодо позаєвропейських ринків таких як Америка, Африка, Південна та Східна Азія, Близький Схід, то вони формують у сукупності до 5–7% туристичного потоку. Це свідчить про обмежений рівень диверсифікації географії прибуттів, а також про недостатню інтегрованість у глобальні міжконтинентальні туристичні маршрути. Подібна структура характерна для країн, де туристичний продукт орієнтований насамперед на регіональний попит, а просування на далекі ринки є одиничним або фрагментарним.

З вищенаведеного бачимо, що сучасна структура міжнародних прибуттів є європоцентричною та малодиверсифікованою, що зумовлює стратегічні наслідки для розвитку туристичної галузі. Для оцінки таких наслідків здійснено SWOT-аналіз, який дозволив систематизувати сильні та слабкі сторони, можливості та загрози, пов'язані з існуючою структурою (табл. 1).

Структура туристичних прибуттів демонструє значний потенціал, але й містить ризики, які потребують стратегічного управління. Серед ключових сильних сторін – домінування європейського ринку, висока передбачуваність туристичного попиту, розвинена транспортна доступність та культурна близькість, що забезпечує стабільність і високий рівень мобільності туристів. Проте така структура має і слабкі сторони – надмірна залеж-

Таблиця 1

SWOT-аналіз структури туристичних прибуттів

Сильні сторони	Слабкі сторони
Висока частка європейського ринку гарантує стабільний туристичний попит	Надмірна залежність від одного макрорегіону (>85–90% потоку)
Географічна близькість та культурна спорідненість сприяють регулярним подорожам	Низька частка міжконтинентальних туристів, слабкий вихід на ринки США, Канади, Азії
Розвинене транспортне сполучення з країнами Європи	Вразливість до регіональних криз у Європі (економічних, політичних, безпекових)
Прогнозованість поведінки туристів	Мала диверсифікація рекламних кампаній і міжнародного маркетингу
Можливості	Загрози
Розширення співпраці з Північною Америкою, Близьким Сходом, Південною та Східною Азією	Глобальні кризи (COVID-19, війни, енергетичні та економічні потрясіння) можуть одночасно зменшувати європейський попит
Розвиток нішевих продуктів (етно-гастрономічний туризм, еко-туризм, медичний туризм)	Посилення конкуренції з боку сусідніх країн, які активно диверсифікують туристичні ринки
Використання цифрового маркетингу для залучення далеких ринків	Залежність від транспортної інфраструктури ЄС та змін у регуляціях мобільності
Інтеграція до міжнародних туристичних програм та виставок	Потенційне зменшення європейського потоку через економічне уповільнення або інфляцію в ЄС

Джерело: сформовано авторами

ність від одного макрорегіону знижує стійкість системи, обмежує диверсифікацію ринків та робить туристичні потоки більш вразливими до регіональних криз.

Можливості зосереджені у розширенні географії туристичних потоків – вихід на ринки Північної Америки, Азії та Близького Сходу, а також у розвитку нішевих продуктів, зокрема етно-гастрономічного, еко- та медичного туризму. Цифровізація та участь у міжнародних туристичних ініціативах здатні посилити конкурентоспроможність.

Щодо загроз, то вони пов'язані з глобальними і регіональними кризами, конкуренцією з боку сусідніх країн, транспортними та регуляторними обмеженнями ЄС, а також можливим скороченням європейського попиту через економічні зміни. Загалом SWOT-аналіз підкреслює необхідність диверсифікації ринків, посилення міжнародного маркетингу та розвитку унікальних туристичних продуктів задля зміцнення стійкості туристичного сектору.

Україна перебуває в умовах глибокої трансформації, спричиненої повномасштабною російсько-українською війною та процесами євроінтеграції. Посилення міграційних потоків і безпекових загроз зумовлює перегляд пріоритетів національної й наднаціональної

туристичної політики. Попри воєнні та економічні виклики, держава зберігає потенціал повноцінної участі в поліцентричному й сегментованому європейському туристичному просторі.

Тенденції 2019-2024 рр. свідчать про різку зміну туристичної динаміки України, а саме від піку в 2019 році до історичного мінімуму у 2022-му та поступового відновлення надалі. Ці коливання чітко корелюють із глобальними кризами та війною, що визначають мобільність населення, економічні можливості та сприйняття безпеки. Отримані результати підкреслюють потребу в стратегічній перебудові туристичної політики, розвитку внутрішнього туризму та підготовці поствоєнної моделі відновлення туристичного сектору. На відміну від світу, Україна у 2022-2024 рр. перебуває під впливом повномасштабної війни, що робить динаміку принципово іншою. Динаміка туристичних прибуттів в Україну за досліджуваний період показала (рис. 2).

Графік туристичних прибуттів в Україну за 2019–2024 рр. демонструє різку зміну динаміки міжнародного туризму під впливом зовнішніх глобальних та внутрішніх кризових чинників. У 2019 році зафіксовано максимальний показник за весь досліджуваний період –

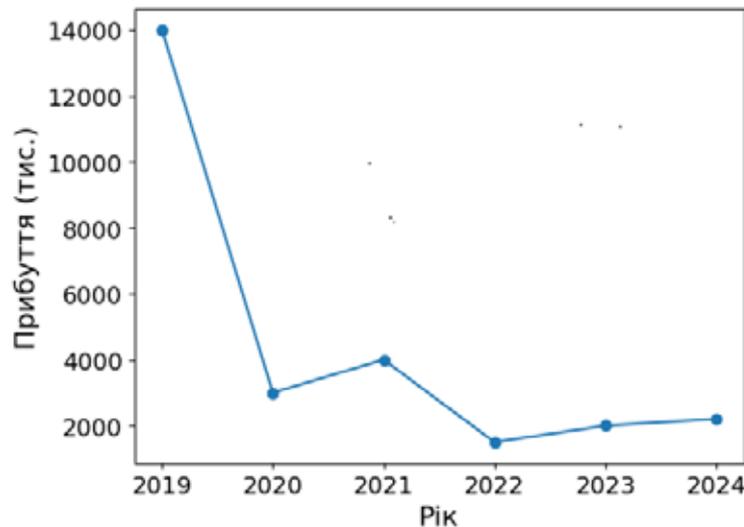

Рис. 2. Графік туристичних прибуттів в Україну (2019-2024 рр.)

Джерело: сформовано на основі (<https://www.untourism.int/tourism-statistics/tourism-data-inbound-tourism>)

близько 14 млн прибуттів, що відображало стабільне функціонування туристичного сектору, активну авіасполученість, геополітичну відносну стабільність та зростання привабливості України як туристичного напрямку. Водночас уже в 2020 році спостерігається різке зниження кількості міжнародних туристів майже в п'ять разів, що пов'язано насамперед із глобальною пандемією COVID-19, закриттям кордонів, обмеженнями мобільності та майже повним припиненням авіаперевезень.

У 2021 році відбулося певне відновлення туристичних потоків, зумовлене частковим зняттям карантинних обмежень, відкриттям окремих кордонів та адаптацією туристичної галузі до нових умов. Проте позитивна динаміка була перервана у 2022 році – році початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Показники туристичних прибуттів знизилися до мінімального рівня за весь період спостереження, що пояснюється неможливістю здійснення класичного туризму в умовах війни, закриттям повітряного простору, підвищеними ризиками безпеки та переорієнтацією міжнародних потоків на гуманітарні та транзитні переміщення.

Починаючи з 2023 року простежується поступове, хоча й повільне, зростання кількості прибуттів. Цей тренд відображає часткову стабілізацію логістичних маршрутів, збільшення ділових та службових поїздок, розширення міжнародної підтримки та присутність в Україні іноземних партнерів і гума-

нітарних місій. Незважаючи на це, рівень 2023-2024 рр. залишається в кілька разів нижчим за докризові показники, що свідчить про збереження високих безпекових ризиків і структурну зміну туристичного попиту, у якому переважають нетрадиційні для мирного часу мотиви – транзит, службові відрядження, візити міжнародних організацій.

Наразі ринок туризму орієнтується переважно на внутрішнього туриста. Агентства пропонують рекреаційний відпочинок для українців у горах та сільській місцевості, а також розробляють різноманітні автобусні тури за кордон. Це відповідає сучасним тенденціям та потребам туристів, які шукають нові враження і відпочинок в Україні [2].

Загалом динаміка 2019-2024 рр. показує, що туристичний сектор України є вкрай чутливим до глобальних і національних криз, а його відновлення прямо залежить від безпекової ситуації, відкритості кордонів та відновлення авіасполучення. Наявний поступовий приріст у 2023-2024 рр. може розглядатися як потенційна передумова для відновлення після завершення війни, однак у сучасних умовах він не має рекреаційного характеру і не відображає реального туристичного попиту. У перспективі поствоєнної відбудови графік окреслює важливу тенденцію: за сприятливих умов туристичні потоки здатні відновлюватися швидко, однак для цього необхідні комплексні інфраструктурні, безпекові та маркетингові рішення.

Висновки. Узагальнюючи результати дослідження, можна констатувати, що світовий туристичний ринок до 2024 року фактично повернувся до докризових показників 2019 року, досягнувши 1,45 млрд міжнародних туристичних прибуттів, що свідчить про високу адаптивність та стійкість глобальної туристичної системи. Європа продовжує відігравати ключову роль у структурі міжнародного туризму, стабільно акумулюючи понад половину світових туристичних потоків і залишаючись центральним та найбільш потужним туристичним регіоном світу. На цьому тлі Україна демонструє принципово іншу динаміку, що обумовлена насамперед повномасштабною війною і як результат туристичні прибуття ско-

ротилися у 4-5 разів порівняно з 2019 роком, а структура поїздок змінилася з рекреаційної на переважно службово-транзитну. Таким чином, відмінності між світовими та українськими тенденціями мають не лише кількісний, а насамперед структурний характер. Попри це, у 2023-2024 рр. спостерігається поступове, хоча й обмежене, зростання віздного туристичного потоку, що може розглядатися як потенційна передумова для майбутнього відновлення. Повномасштабне відродження туристичного сектору України буде можливим лише за умов покращення безпекової ситуації, відновлення інфраструктури та повернення довіри міжнародних туристів, що визначає стратегічні орієнтири галузі на найближчі роки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Всесвітня туристична організація. Найважливіші події міжнародного туризму. UNWTO, Мадрид, 2019. 23 с. DOI: <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284421152> (дата звернення: 11.12. 2025).
2. Європейська комісія: Генеральний директорат з питань внутрішнього ринку, промисловості, підприємництва та малих та середніх підприємств. Перехідний шлях для туризму. *Офіс публікацій Європейського Союзу*, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2873/775069> (дата звернення: 07.12. 2025).
3. Звягінцева О. Туризм під час війни. Як галузь виживає та готується до відновлення. SEO – копірайтерка Kyivstar, 2024. Tech. <https://hub.kyivstar.ua/articles/turyzm-pid-chas-vijny-yak-galuz-vyzhyvaye-ta-gotuyetsya-do-vidnovlennya> (дата звернення: 11.12. 2025).
4. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг / за ред. М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич / Київ. Видавництво «Знання», 2008. 661 с.
5. Парфінченко А. Ю. Свобода подорожей та міжнародний туризм як складова частина ліберального світового порядку. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації*. 2025. № 1(60). С. 36–42. DOI: 10.17721/1728-2292.2025/1-60/36-42.
6. Світовий туризм відновився після ковіду: як змінювалась кількість туристичних поїздок. *Аналітичний портал «Слово і діло»*. [Електронний ресурс] https://www.slovoidilo.ua/2025/01/28/infografika/svit/svitovij-turyzm-vidnovyvsya-pislya-kovidu-yak-zminyuvalas-kilkist-turystychnyx-poyizdok?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 07.12. 2025).
7. Снігур К. В. Динаміка міжнародних туристичних потоків України: стан, тенденції та напрямки оптимізації. *Торгівля і ринок України*, 2019. № 1(49). С. 126–136.
8. Соколенко В. А. Трансформація міжнародних туристичних потоків під впливом глобальних економічних викликів. *Економіка і держава*, 2021. № 7. С. 55–60.

REFERENCES:

1. Svitovyi turyzm vidnovyvsia pislia kovidu: yak zminiuvialas kilnist turystychnykh poizdok (2025) [World tourism recovered after COVID-19: changes in the number of tourist trips]. *Slovo i dilo – Word and Deed*. Available at: <https://www.slovoidilo.ua/2025/01/28/infografika/svit/svitovij-turyzm-vidnovyvsya-pislya-kovidu-yak-zminyuvalas-kilkist-turystychnyx-poyizdok> (accessed December 7, 2025)
2. European Commission (2024) Perekhidnyi shliakh dlia turyzmu [Transition pathway for tourism]. *Publications Office of the European Union*. Available at: <https://data.europa.eu/doi/10.2873/775069> (accessed December 7, 2025).
3. Zviahintseva, O. (2024) Turyzm pid chas viiny: yak haluz vyzyvaie ta hotuietsia do vidnovlennia [Tourism during the war: how the industry survives and prepares for recovery]. *Kyivstar Hub*. Available at: <https://hub.kyivstar.ua/articles/turyzm-pid-chas-vijny-yak-galuz-vyzhyvaye-ta-gotuyetsya-do-vidnovlennya> (accessed December 11, 2025).
4. Malska, M. P., Antoniuk, N. V., Hanych, N. M. (2008) Mizhnarodnyi turyzm i sfera posluh [International tourism and the service sector]. Kyiv: Vydavnytstvo «Znannia», 661 p. (in Ukrainian)

5. Parfinenko, A. Yu. (2025) Svoboda podorozhei ta mizhnarodnyi turyzm yak skladova liberalnoho svitovoho poriadku [Freedom of travel and international tourism as a component of the liberal world order]. *Mizhnarodni vidnosyny, suspilni komunikatsii – International Relations, Public Communications*, no. 1(60), pp. 36–42. DOI: 10.17721/1728-2292.2025/1-60/36-42.

6. Vsesvitnia Turystychna Orhanizatsiia (2019) Naivazhlyvishi podii mizhnarodnoho turyzmu [Key developments in international tourism]. Madrid: UNWTO, 23 p. DOI: <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284421152> (accessed December 11, 2025).

7. Snihur, K. V. (2019) Dynamika mizhnarodnykh turystychnykh potokiv Ukrainy: stan, tendentsii ta napriamky optymizatsii [Dynamics of Ukraine's international tourist flows: state, trends and optimization directions]. *Torhivlia i rynok Ukrainy – Trade and Market of Ukraine*, no. 1(49), pp. 126–136.

8. Sokolenko, V. A. (2021) Transformatsiia mizhnarodnykh turystychnykh potokiv pid vplyvom hlobalnykh ekonomichnykh vyklykiv [Transformation of international tourist flows under the influence of global economic challenges]. *Ekonomika i derzhava – Economy and State*, no. 7, pp. 55–60.

Дата надходження статті: 07.02.2026

Дата прийняття статті: 21.02.2026

Дата публікації статті: 25.02.2026